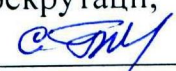

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Лаврилюк С. В.

Протокол № 2

ВІД «18» жовтня 2017 р.

№ 34018102017

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки Бакалавра

спеціальності 231 Соціальна робота

освітньої програми Соціальна робота; Організатор соціально-педагогічної діяльності в соціумі, соціальний педагог, педагог-організатор

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни «Вступ для спеціальності» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньою програмою Соціальна робота, Організатор соціально-педагогічної діяльності в соціумі, соціальний педагог, педагог-організатор.

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи Сидорук І.І.

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Антонюк В.З.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи
протокол № ___ від «___» _____. 201__ р.

Завідувач кафедри: _____ проф. Гусак П.М.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією педагогічного факультету
протокол № ___ від «___» _____. 201__ р.

Голова науково-методичної комісії факультету (інституту) _____ Антонюк В.З.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузі знань - 23 Соціальна робота. Спеціальності - 231 Соціальна робота. Освітня програма - Соціальна робота. Організатор соціально-педагогічної діяльності в соціумі, соціальний педагог, педагог-організатор. Освітній ступінь - Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів: 210/7		Рік навчання: 1
		Семестр: 1-ий
		Лекції: 36 год.
		Практичні (семінарські): 36 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота: 124 год.
	Консультації: 14 год.	
		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ.

Програма навчального курсу «Вступ до спеціальності» складена відповідно до навчального плану підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, освітніх програм «Соціальна робота» та «Організатор соціально-педагогічної діяльності в соціумі, соціальний педагог, педагог-організатор». Основна мета дисципліни полягає в ознайомленні студентів із теоретичною базою соціальної роботи, основами професійної діяльності соціальних працівників, процесом взаємодії з клієнтом, основними поняттями спеціальності «соціальна робота» та її теоретичними засадами, формуванні гуманістично-орієнтованого професійного світогляду майбутнього соціального працівника.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: сприяння формуванню у студентів умінь наукової організації навчальної діяльності як підґрунтя оволодіння професійною діяльністю; сприяння формуванню гуманістично-орієнтованого професійного світогляду майбутнього спеціаліста з соціальної роботи, який розуміє потреби та проблеми різних соціальних груп; ознайомлення зі сферами діяльності спеціаліста з соціальної роботи, потенційними місцями майбутньої діяльності; формування уявлень про цілісний образ соціального працівника як людини, що володіє характерними гуманістичними духовно-моральними якостями, а також відповідним комплексом знань та умінь; розвиток навичок критичного мислення та оцінювання існуючих соціальних проблем і пошуку шляхів їх розв'язання.

Опанувавши зазначений курсу, фахівець повинен *знати*: професійне призначення та функції соціального працівника; ролі та обов'язки спеціалістів з соціальної роботи; теоретико-методологічні засади розвитку соціальної роботи як науки, особливості її становлення в Україні; морально-етичні, правові та психолого-педагогічні аспекти діяльності соціального працівника; загальні принципи та методи надання практичної допомоги соціальними працівниками різним верствам населення; різноманіття ролей і функцій соціальних працівників у процесі виконання ними професійних обов'язків на різних рівнях надання соціальної

допомоги; об'єктивні тенденції суспільного розвитку та актуального стану вразливих категорій населення; кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності соціального працівника.

Опанувавши зазначений курс, фахівець повинен *вміти*: аналізувати реальний стан соціальної роботи; формувати особистісне бачення процесу становлення та розвитку спеціаліста з соціальної роботи; виявляти та досліджувати соціальні проблеми у суспільстві, місті, групі чи в окремих клієнтів; застосовувати інтерактивні й аналітичні навички для вирішення проблем різних рівнів; правильно обирати методи та технології надання допомоги клієнтам відповідно до їх проблем і потреб; вибудовувати професійну дистанцію при роботі з клієнтами; працювати з людьми різних вікових, професійних, соціальних, груп, а також із людьми, що мають особливі потреби; адекватно застосовувати етичні принципи соціальної роботи; користуватися різноманітними інформаційними ресурсами соціальної роботи з метою підвищення особистого освітньо-кваліфікаційного рівня.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ.

До кінця вивчення навчальної дисципліни студенти повинні оволодіти:

– загальними компетентностями: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; знання і розуміння предметної області та розуміння професії, базових понять соціальної роботи; здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення; здатність вчитися і бути сучасно навченим, до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації; здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології; здатність визначати, формулювати та професійно розв'язувати проблеми; здатність працювати у команді, виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера; здатність дотримання строгих вимог дисципліни, планування та управління часом; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність приймати обґрунтовані рішення.

– професійними компетентностями: Здатність аналізувати суспільні процеси становлення і розвитку соціальної роботи як інтеграційної галузі наукових знань, що акумулюють дані всіх наук про людину; здатність оцінювати соціально-політичні процеси, пов'язані з соціальним розвитком держави; здатність аналізувати існуючу нормативно-правову базу стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення; здатність до розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб; здатність до цінування та поваги різноманітності, унікальності й мультикультурності особистості; здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту; здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад; здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи; здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання:

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем лекційних, практичних, лабораторних занять, консультацій та самостійної роботи	Кількість годин					
	у тому числі					
	Усього	Лек.	Практ.	Консу льт.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ						

Тема 1. Витоки і шляхи розвитку Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки	2	2	-	-	-	-
Тема 2. Кредитно-модульна система організації навчального процесу	2	2	-	-	-	-
Тема 3. Соціальна робота / соціальна педагогіка як вид суспільної діяльності, наука та навчальна дисципліна	16	4	4	-	8	-
Тема 4. Основні поняття і провідні категорії соціальної роботи	18	4	4	2	8	-
Тема 5. Нормативно-правова база соціальної роботи	12	-	2	2	8	-
Тема 6. Система підготовки соціальних працівників в Україні	6	2	-	-	4	-
Тема 7. Самостійна робота студентів у системі підготовки до соціально-педагогічної діяльності	6	2	-	-	4	-
Разом за змістовим модулем 1	62	16	10	4	32	-
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ						
Тема 8. Закономірності та принципи соціальної роботи	14	4	2	-	8	-
Тема 9. Методи та форми соціальної роботи	14	4	2	-	8	-
Тема 10. Сфери і зміст професійної діяльності соціального працівника	12	2	2	-	8	-
Разом за змістовим модулем 2	40	10	6	-	24	-
Змістовий модуль 3. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ						
Тема 11. Система соціального захисту населення в Україні	18	-	2	2	14	-
Тема 12. Соціальна робота дітьми та з сім'єю	18	-	2	2	14	-
Тема 13. Соціальна робота з клієнтами різного віку	18	-	2	2	14	-
Тема 14. Соціальна робота з представниками проблемних груп	18	-	2	2	14	-
Тема 15. Соціальна робота з жінками	12	-	2	2	8	-
Разом за змістовим модулем 3	84	-	10	10	64	-
Змістовий модуль 4. СОЦІАЛЬНИЙ ПРАЦІВНИК: ОСОБИСТІСТЬ І ПРОФЕСІЯ						
Тема 16. Особистісно професійні характеристики соціального працівника	8	4	4	-	2	-
Тема 17. Етика соціального працівника / Захист ІНДЗ	8	4	2/4	-	2	-
Разом за змістовим модулем 4	22	10	12	-	4	-
Усього годин	210	36	36	14	124	-

Практичні заняття

№ з/п	Тема	Кількість годин
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	
1.	<p>Тема 3. Соціальна робота / соціальна педагогіка як вид суспільної діяльності, наука та навчальна дисципліна.</p> <p>1. Поняття та головні ознаки соціальної роботи як науки. Критерії науковості соціальної роботи.</p> <p>2. Загальні принципи суспільних наук. Завдання соціальної роботи. Цілі соціальної роботи.</p> <p>3. Міждисциплінарні зв'язки соціальної роботи.</p> <p>4. Соціальна робота як навчальна дисципліна: її зміст, структура, методологічні особливості.</p> <p>5. Поняття діяльності. Особливості соціальної роботи як різновиду людської діяльності.</p> <p>6. Соціальна робота як система. Об'єкт та суб'єкт соціальної роботи. Функції соціальної роботи.</p> <p>7. Місце та роль соціальної роботи у реалізації соціальної політики України.</p>	4
2.	<p>Тема 4. Основні поняття і провідні категорії соціальної роботи.</p> <p>1. Сутність дефініцій «поняття», «категорія». Проблеми формування понятійно-категоріального апарату соціальної роботи.</p> <p>2. Запозичені поняття і категорії соціальної роботи.</p> <p>3. Загальні поняття і категорії соціальної роботи.</p> <p>4. Специфічні поняття і категорії соціальної роботи.</p>	4
3.	<p>Тема 5. Нормативно-правова база соціальної роботи.</p> <p>1. Нормативно-правові джерела соціальної роботи.</p> <p>2. Поняття норма, соціальна норма.</p> <p>3. Нормативно-правові основи соціальної роботи.</p> <p>4. Нормативно-правова база соціального працівника / педагога в Україні.</p>	2
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ		
4.	<p>Тема 8. Закономірності та принципи соціальної роботи.</p> <p>1. Поняття «закономірність», «закономірності соціальної роботи».</p> <p>2. Класифікація закономірностей соціальної роботи.</p> <p>3. Поняття «принцип», «принципи соціальної роботи».</p> <p>4. Класифікація принципів соціальної роботи (методологічні (загальнофілософські); соціально-політичні; організаційно-розподільні (організаційно-діяльнісні); психолого-педагогічні; специфічні (інструментальні)).</p>	2
5.	<p>Тема 9. Методи та форми соціальної роботи.</p> <p>1. Поняття «метод», «методи соціальної роботи».</p> <p>2. Теоретичні методи соціальної роботи (загальні (філософські), загальнонаукові, спеціальні наукові методи).</p> <p>3. Практичні методи соціальної роботи (організаційні (адміністративні), соціально-економічні, педагогічні та психологічні, соціологічні методи в соціальній роботі; вулична соціальна робота та метод «рівний-рівному»).</p>	2

	4. Поняття «форми», «форми соціальної роботи». 5. Класифікація форм соціальної роботи.	
6.	Тема 10. Сфери і зміст професійної діяльності соціального працівника. 1. Аналіз предметної сфери соціальної роботи. 2. Загальна характеристика основних сфер професійної діяльності соціального педагога. 3. Заклади освіти. 4. Заклади соціального обслуговування. 5. Система державних центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. 6. Спеціалізовані соціальні служби. 7. Недержавні організації.	2
Змістовий модуль 3. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ		
7.	Тема 11. Система соціального захисту населення в Україні. 1. Поняття соціального захисту. Конституція України про право громадян на соціальний захист. 2. Загальна структура соціального захисту населення в Україні. Органи, що здійснюють законодавчу та нормотворчу роль у соціальному захисті населення. Державні органи соціального захисту населення. 3. Ключові напрями діяльності Міністерства соціальної політики України. Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, його функції. 4. Діяльність та основні функції управління праці та зайнятості населення, управління соціального захисту населення обласної державної адміністрації.	2
	Тема 12. Соціальна робота дітьми та з сім'єю. 1. Діти як об'єкт соціальної роботи. 2. Конвенція про права дитини, або "Дитячий закон". 3. Вразливі групи дітей. 4. Заклади соціального захисту дітей. 5. Сутність поняття «сім'я». 6. Функції сім'ї. 7. Типологія сімей. 8. Моделі соціальної роботи з різними типами сімей. 9. Напрями соціальної роботи з сім'єю.	2
	Тема 13. Соціальна робота з клієнтами різного віку. 1. Класифікації віку. 2. Характеристики вікових категорій. 3. Соціальна робота з дітьми. 4. Соціальна робота з молоддю. 5. Соціальна робота з людьми зрілого віку.	2
	Тема 14. Соціальна робота з представниками проблемних груп. 1. Поняття «проблемна ситуація» в соціальній роботі. 2. Поняття «ризик», «група ризику» в соціальній роботі. 3. Соціальна робота з клієнтами проблемних груп.	2
	Тема 15. Соціальна робота з жінками. 1. Жінки як об'єкт роботи соціального працівника. 2. Моделі соціальних служб для жінок. 3. Особливості соціальної роботи з жінками.	2
Змістовий модуль 4. СОЦІАЛЬНИЙ ПРАЦІВНИК: ОСОБИСТІСТЬ І ПРОФЕСІЯ		
12.	Тема 16. Особистісно професійні характеристики соціального працівника	4

	1. Основні професійні вимоги до соціальних працівників. Права та обов'язки соціального працівника. 2. Кваліфікаційні вимоги, що висуваються до соціальних працівників. 3. Особистісні якості соціального працівника. 4. Морально-етичні засади професійної діяльності соціальних працівників. Імідж як складова професійної діяльності соціального працівника.	
13.	Тема 17. Етика соціального працівника 1. Зміст поняття «професійна етика». 2. Основні категорії етики соціальної роботи. 3. Етичні принципи соціального працівника. 4. "Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України".	2
15.	Захист ІНДЗ	4
Разом:		36

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	К-сть годин
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ		
1.	Тема 3. Соціальна робота / соціальна педагогіка як вид суспільної діяльності, наука та навчальна дисципліна	8
2.	Тема 4. Основні поняття і провідні категорії соціальної роботи	8
3.	Тема 5. Нормативно-правова база соціальної роботи	8
4.	Тема 6. Система підготовки соціальних працівників в Україні	4
5.	Тема 7. Самостійна робота студентів у системі підготовки до соціально-педагогічної діяльності	4
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ		
6.	Тема 8. Закономірності та принципи соціальної роботи	8
7.	Тема 9. Методи та форми соціальної роботи	8
8.	Тема 10. Сфери і зміст професійної діяльності соціального працівника	8
Змістовий модуль 3. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ		
9.	Тема 11. Система соціального захисту населення в Україні	14
10.	Тема 12. Соціальна робота дітьми та з сім'єю	14
11.	Тема 13. Соціальна робота з клієнтами різного віку	14
12.	Тема 14. Соціальна робота з представниками проблемних груп	14
13.	Тема 15. Соціальна робота з жінками	8
Змістовий модуль 4. СОЦІАЛЬНИЙ ПРАЦІВНИК: ОСОБИСТІСТЬ І ПРОФЕСІЯ		
14.	Тема 16. Особистісно професійні характеристики соціального працівника	2
15.	Тема 17. Етика соціального працівника / Захист ІНДЗ	2
Разом		124

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ:

Кожному студенту необхідно:

1. Прочитати додаткову літературу з курсу, написати анотацію прочитаного (не менше 5-ти статей);
2. Скласти бібліографічний опис до власноруч обраної теми з курсу.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

Модуль 1 (Поточний контроль)											Модуль 2	Модуль 3		Загальна кількість балів		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4		ІНДЗ	МКР 1		МКР 2	
T 3	T 4	T 5	T 8	T 9	20	40	T12	T13	T14	T15	T16	T 17	4	20	40	100
4	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	6				

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Розподіл балів та критерії оцінювання денної форми навчання.

Критерії оцінювання на практичному занятті.

В оцінці студентів враховуються наступні моменти: достатність об'єму відповіді (повна, достатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, правилами; зрозумілість основного завдання запитання; логічність викладу матеріалу; обґрунтованість основних положень власних міркувань; не традиційність підходу до викладу відповіді; уміння інтегрувати та диференціювати знання.

2 бали виставляється студентам, які в повному об'ємі володіють програмовим матеріалом з навчального курсу, обізнані з усіма поняттями та термінами і адекватно оперують ними під час відповідей на поставлені запитання, ознайомлені з спеціальною літературою. Для отримання вищого балу студенти повинні продемонструвати творчу самостійність, здатність аналізувати факти, логічно мислити, ставити запитання та шукати на них відповіді. При оцінці враховуються уміння аргументувати власні судження теоретичними та фактичними положеннями, виконання завдань для самостійної роботи.

1,5 бали виставляються також за умов достатньо повного володіння знаннями з навчального курсу. Відповідь студента має бути правильною, обґрунтованою зі знаннями основних напрямів і змісту роботи. Студент повинен уміти аналітично працювати з різними концепціями, ідеями, підходами до поставлених проблем. Одночасно в роботі може бути допущено дві-три несуттєві помилки чи деяка неповнота відповіді, кострубатість і скутість у висловленій думці. Не в повній мірі виконані завдання для самостійної роботи.

1 балів виставляється за знання, що продемонстровані в неповному об'ємі. Завдання для самостійної роботи виконані частково.

0 балів виставляється теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу порівняння. Завдання для самостійної роботи не виконані.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть : монографія / за ред. С. В. Толстоухової. – К.: УДЦССМ, 2001. – 344 с.
  2. Алексеева Л. С. Справочное пособие по социальной работе / Алексеева Л. С., Бобкова П. В., Бурлака Г. Ю. – М.: Юрист, 1997. – 168 с.
  3. Барабаш В.В. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні: Монографія. – К.: ПП Вишемирський, 2008. – 340 с.
  4. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 172 с.
  5. Браун А., Боурн А. Супервізор у соціальній роботі: супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах. – К.: Пульсари, 2003. – 240 с.
  6. Бурая Н. П. Соціальна робота: навч. посіб. / Бурая Н. П. – Х.: Ун-т внутрішніх справ, 1996. – 104 с.
  7. Вступ до соціальної роботи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. – К.: Академвидав, 2010. – 304 с.
  8. Вступ до соціальної роботи: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. / [За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича]. – К.: Академвидав, 2005. – 303 с.
  9. Гусякова Л. Г. Основы теории социальной работы : учеб. пособ. / Л. Г. Гусякова, Е. И. Холостова. – М. : ГАСБУ, 1997. – 187 с.
  10. Інноваційні моделі соціальних послуг: Проекти Українського фонду соціальних інвестицій / [Т. В. Брижуватий, В. С. Довбня, Л. П. Дума та ін.]. – К.: Віпол, 2006. – 320 с.
- Додаткова**
1. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні / [Упоряд.: С. Я. Марченко, М. С. Кратінов, Л. Ц. Ваховський, О. П. Песоцька, В. О. Кратінова]. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 408 с.
  2. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. / Капська А. Й. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
  3. Капська А. Й. Соціальна робота: технологічний аспект / Капська А. Й. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
  4. Капська А.Й., Архипова С.П. Підготовка соціальних працівників. / А. Й. Капська, С. П. Архипова. – Черкаси: ЧНУ, 2003. – 248 с.
  5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : навч.-метод. посіб. / Карпенко О. Г. – К. : Слово, 2011. – 248 с.
  6. Карпенко О. Г. Професійне становлення соціального працівника: Навч.-метод. посібник. – К.: ДЦССМ, 2004. – 164 с.
  7. Комунікативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом: навч.-метод. посіб. / А. Й. Капська, Л. В. Долинська, О. Г. Карпенко, В. С. Филипчук ; за ред. А. Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 87 с.
  8. Короткий довідник нормативних документів з соціальної роботи: Навч.-довід. посібник. – Чернівці: Рута, 2007. – 98 с.
  9. Кубіцький С.О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посібник. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 298 с.
  10. Лисовский В.Т. Социология молодежи: Учебник. – СПб, 1996. – 460 с.
  11. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – 2-е вид. – К.: Каравела, 2014. – 368 с.
  12. Мальчик М.В. Становлення соціального захисту та суспільного добробуту громадян в Україні: Монографія. – Донецьк: Інститут економічної промисловості, 2007. – 228 с.
  13. Мигович І.І., Жмир В.Ф. Теоретичні засади соціальної роботи: Навч. посібник. – Ужгород: Говерла, 2007. – 410 с.
  14. Основы социальной работы: [навч. посіб.] / за ред. Т. Семигіної, І. Григи. – К. : Видавнич. дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. – 178 с.
  15. Основы социальной работы: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / [Н. Ф. Басов, В. М. Басова, О. Н. Бессонова и др.]; под ред. Н. Ф. Басова. – 4-е изд., стер. – М.: Академия, 2008. – 288 с.

16. Основы социальной работы: Учебник / [Ред. П.Д. Павленок]. – 2 изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 559с.
17. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб: Метод. Рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / [Н. Б. Бондаренко, О. В. Буднік]. – К.: ТОВ «ЛДЛ», 2007. – 208 с.
18. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи / Пейн М. – К., 2000. – 456 с.
19. Робота з клієнтами соціальних служб / упор. З. Г. Зайцева, І. Д. Зверева. – К.: Етносфера, 1994. – 114 с.
20. Сафронова В. М. Прогнозирование и моделирование в социальной работе: Учеб. пособие для студ. ВУЗов. – М.: Академия, 2002. – 192с.
21. Семигіна Т. В. Введення в соціальну роботу: навч. посіб. / Семигіна Т. В., Грига І. М., Шевчук О. С. – К.: Фенікс, 2001. – 288 с.
22. Семигіна Т. В. Інновації у соціальних службах: навч.-метод. посіб. / Семигіна Т. В., Покладова В. В., Грига І. М. – К.: Пульсари, 2002. – 168 с.
23. Сидоров В. Н. Профессиональная деятельность социального работника: ролевой подход. – Винница: «Глобус пресс», 2006. – 408 с.
24. Социальная работа: теория и практика: Учеб. пособие. / Отв. ред. Е. И. Холостова, А. С. Сорвина. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 427 с.
25. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / під ред. В. Толстоухової, І. Пінчук. – К.: ДЦССМ, 2002. – 104 с.
26. Соціальна робота в Україні: теорія та практика : посібник для підвищення кваліфікації працівників центрів соціальних служб для молоді : у 3-х ч. / за заг. ред. А. Я. Ходорчука. – К.: ДЦССМ, 2002. – Ч. 3. – 172 с.
27. Соціальна робота з дітьми і молоддю: теоретико-методологічні аспекти / Зверева І. Д., Козубовська І. В., Керцман В. Ю., Пічкарь О. П. – Ужгород: УжНУ, 2000. – 192 с.
28. Теория социальной работы: учебник / под ред. Е. И. Холостовой. – М.: Юрист, 2001. – 334 с.
29. Теорії і методи соціальної роботи. / [За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича, І. М. Грига та ін]. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
30. Тетерский С. В. Введение в социальную работу: учеб. пособ. / Тетерский С. В. – М.: Академ. проект, 2000. – 496 с.
31. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота. Модуль 2: навч. посіб. / Тимошенко Н. Є. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. – 245 с.
32. Тюття Л.Т., Іванова І.І. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посібник. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
33. Фирсов М. В., Студенова Е. Г. Теория социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Владос, 2001. – 432 с.
34. Фирсов М. В. Теория социальной работы: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / М. В. Фирсов, Е. Г. Студенова. – М., 2001. – 432 с.
35. Фирсов М.В., Шапиро Б.Ю. Психология социальной работы: Содержание и методы психосоциальной практики: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 192 с.
36. Холостова Е. И. Профессионализм в социальной работе : учеб. пособ. – М.: Дашков и К, 2007. – 236 с.
37. Шендеровський К., Ткач І. Документація в соціальній роботі: Навч. посібник. – К.: Главник, 2006. – 112 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Взаємозв'язок між принципами та методами соціальної роботи.
2. Взаємозв'язок між соціальною роботою, політикою та економікою.
3. Функції соціальної роботи.
4. Головні функції та обов'язки соціального працівника.
5. Гуманізм як моральна позиція.
6. Зміст основних соціальних прав громадян України.
7. Значення Конституції України у соціальному захисті населення.
8. Комунікативна техніка в соціальній роботі.
9. Медико-соціальні методи в соціальній роботі.

10. Методи соціальної роботи: методи розв'язання задач та одержання знання.
11. Об'єкт та суб'єкт соціальної роботи.
12. Основні компоненти змісту організаційного рівня соціальної роботи.
13. Основні професійні вимоги до спеціаліста з соціальної роботи.
14. Основні функції органів соціального захисту населення.
15. Професійні вимоги до спеціаліста з соціальної роботи.
16. Особистісні риси соціального працівника.
17. Обов'язки соціального працівника.
18. Психологічні характеристики соціального працівника.
19. Роль знань, вмінь та досвіду в управлінні діяльністю соціальних служб.
20. Особливість соціальної роботи як науки та навчальної дисципліни.
21. Поняття та сутність соціальних технологій.
22. Принципи соціальної роботи.
23. Практична діяльність соціального працівника: принципи, мотиви, методи.
24. Зміст професійної підготовки соціального працівника.
25. Роль соціального працівника в сучасному суспільстві.
26. Роль фундаментальних наук в підготовці спеціаліста з соціальної роботи.
27. Соціальне прогнозування, проектування та моделювання.
28. Соціальні технології в соціальній роботі.
29. Соціально-психологічні методи в соціальній роботі.
30. Структура органів соціальної роботи на державному та місцевому рівнях.
31. Технології соціальної роботи з клієнтами різного віку.
32. Історичні форми благодійництва в Україні.
33. Етапи соціальної технології: теоретичний, методичний, процедурний.
34. Підходи до соціальної роботи: функціональний, етико-деонтологічний, особистісно-діяльнісний.
35. Підходи до соціальної роботи: позиційно-рольовий, життєтворчий, системний
36. Специфіка системи соціального обслуговування в Україні.
37. Моделі соціальної роботи: соціально-екологічна, рольова, соціально-радикальна модель
38. Моделі соціальної роботи: теорія кризового втручання, проблемно-орієнтована модель.
39. Територіальні центри та соціальні служби для молоді.
40. Державна служба зайнятості України.
41. Недержавні організації у сфері соціальної роботи.
42. Сучасний стан підготовки соціальних працівників в Україні.
43. Статус та формування престижу професії соціального працівника.
44. Міжнародні проекти навчання соціальній роботі.
45. Виявлення соціально активної молоді та її допрофесійна підготовка.
46. Професіограма соціального працівника.
47. Посадові обов'язки соціального працівника.
48. Інтелектуальна, загальна та моральна культура соціального працівника.
49. Міжнародні етичні стандарти соціальних працівників.
50. Поняття та функції сім'ї. Основні проблеми сучасної сім'ї.
51. Основні принципи та методи соціальної роботи з сім'єю, молоддю, дітьми.
52. Форми роботи з людьми з особливими потребами.
53. Інвалідність: причини, різновиди, групи інвалідності, категорії інвалідів.
54. Особливості соціальної роботи з людьми похилого віку.
55. Основні принципи соціальної роботи зі спеціальними групами клієнтів.
56. Комунікативні професійно значущі якості соціального працівника
57. Єдність змісту та технологій у формуванні комунікативної компетентності соціального працівника
58. Спілкування як спосіб взаємодії людей: правила спілкування
59. Соціальні послуги: основні форми та види.
60. Структура сфери надання соціальних послуг.